

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/71416,W-Wodzislawiu-odslonieto-tablice-rtm-Belardiego.html>
26.04.2024, 20:24

W Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego

19 maja 2019 r. dyrektor Oddziału IPN w Krakowie wziął udział w uroczystości odsłonięcia w Wodzisławiu (Świętokrzyskie) tablicy rtm. Teodora Belardiego (1830-1864), dowódcy oddziału w powstaniu styczniowym. Tablica została sfinansowana przez krakowski oddział Instytutu.

Po mszy świętej w kościele parafialnym zebrani – władze samorządowe z wójtem Dominikiem Łukasikiem, przedstawiciele władz powiatu, grupy rekonstrukcyjne, poczty sztandarowe, orkiestra – przeszli w miejsce rozstrzelania rtm. Belardiego przez Rosjan (7 maja 1864 r.). Wójt gminy Wodzisław odczytał list skierowany do uczestników uroczystości przez wojewodę świętokrzyskiego Agatę Wojtyszek. Głos zabrał także dyrektor krakowskiego oddziału IPN dr hab. Filip Musiał.

Po odsłonięciu i poświęceniu tablicy zebrani zaśpiewali balladę „Na śmierć skazańca” według słów Leona Wójcickiego, opisującą ostatnie chwile życia rtm. Belardiego i jego bohaterską postawę. Z okazji uroczystości do słów wiersza została skomponowana muzyka. Głównym organizatorem uroczystości było Towarzystwo Przyjaciół Wodzisławia.

• Rtm. Teodor Belardi i jego oddział

Pochodził z Prus Wschodnich, był oficerem armii pruskiej. Nie są znane okoliczności opuszczenia przez niego szeregów tej armii i przystąpienia do wojsk powstańczych. 28 VII 1863 r. jako podkomendny płk. Zygmunta Chmieleńskiego, przyszłego naczelnika wojsk na terenie województwa krakowskiego, wziął udział w bitwie pod Rudnikami koło Koniecpola. W bitwie pod Jeziorkiem koło Bodzentyna 29 października 1863 r. dowodził gwardią przyboczną gen. Hauke-Bosaka. Następnie, w grudniu 1863 r., sformował własny oddział kawalerzystów. Jego pierwszą akcją była przeprowadzona w Zdanowicach koło Jędrzejowa nieudana próba odbicia więźniów, eskortowanych przez oddział kozacki.

Prawdziwy chrzest bojowy oddział rtm. Belardiego przeszedł 21 stycznia 1864 r. w bitwie pod Lipnem koło Małogoszcza. Po dwukrotnym starciu z siłami rosyjskimi, dowodzonymi przez mjr. Paszczenkę, a następnie przez kpt. Kołpakowa, rtm. Belardi został zmuszony do ucieczki. Dwa dni później część jego oddziału wspomogła siły powstańcze dowodzone przez Zygmunta Rzewuskiego „Krzywdę”, które – dla upamiętnienia (z rozkazu gen. Hauke-Bosaka) pierwszej rocznicy wybuchu powstania – wkroczyły na przedmieścia Kielc, alarmując rosyjską załogę miasta. Inne plutony Rzewuski skierował z podobnym zadaniem m.in. do Jędrzejowa, Włoszczowy i Szczekocin. Rosyjską załogę Jędrzejowa zaalarmował oddział dowodzony przez por. Orzechowskiego.

Nocą z 4 na 5 lutego 1864 r. złożony z 20 kawalerzystów oddział Belardiego zaatakował

załogę rosyjską, stacjonującą w Jędrzejowie. Zabiwszy dwóch kozaków, oddział wycofał się z miasta i stoczył kolejno dwa starcie z Rosjanami – pod Gozną i pod Jakubowem.

Wskutek przewagi wojsk rosyjskich powstańczy oddział uległ rozproszeniu, a sam rtm. Belardi, ciężko ranny, trafił do niewoli. Wyrokiem sądu wojennego został skazany na śmierć. 7 maja 1864 r. Rosjanie rozstrzelali go w publicznej egzekucji w Wodzisławiu.

19 maja 2019 r. w Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego

19 maja 2019 r. w Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego

19 maja 2019 r. w Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego

19 maja 2019 r. w Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego

19 maja 2019 r. w Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego

19 maja 2019 r. w Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego

19 maja 2019 r. w Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego

19 maja 2019 r. w Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego

19 maja 2019 r. w Wodzisławiu odsłonięto tablicę rtm. Belardiego